

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 192/2016-65

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 v súvislosti s čl. 12 ods. 1, 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 6 C 55/2009 zo 17. februára 2014 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co 626/2014 zo 4. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. januára 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného

porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 v súvislosti s čl. 12 ods. 1, 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 6 C 55/2009 zo 17. februára 2014 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 626/2014 zo 4. novembra 2015.

2. Ústavný súd z obsahu sťažnosti a z jej príloh zistil, že sťažovateľ vystupoval v pozícii odporcu (žalovaného) v rámci občianskoprávneho súdneho konania vedeného pred Okresným súdom Považská Bystrica pod sp. zn. 6 C 55/2009, v ktorom sa navrhovatelia (žalobcovia) domáhali určenia priebehu hranice pozemkov. Rozsudkom sp. zn. 6 C 55/2009 zo 17. februára 2014 okresný súd rozhodol, že: *«Súd určuje, že hranica medzi pozemkami parcelou KNC č. 5 „zastavané plochy a nádvoria“ o výmere 1.142 m², zapísanou na [REDAKOVANÉ] a parcelou KNC č. 3 „zastavané plochy a nádvoria“ o výmere 1.178 m², zapísanou na [REDAKOVANÉ] k. ú. [REDAKOVANÉ] prebieha lomovými bodmi 125, 124, 76, 117, 119, 120, 50, 66, 97, 121 a 33, ktoré sú vyznačené na vytyčovacom náčrte znalkyne [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zo dňa 19. 08. 2013, ktorý je súčasťou znaleckého posudku č. 11/2012 b a ktorý je súčasťou tohto rozsudku. O náhrade trov konania súd rozhodne samostatným uznesením do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.»*

Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom Krajský súd v Trenčíne rozhodol tak, že rozsudkom sp. zn. 17 Co 626/2014 zo 4. novembra 2015 potvrdil sťažovateľom napadnutý rozsudok okresného súdu.

3. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, možno zhrnúť, že podľa sťažovateľa k porušeniu ním označených práv došlo predovšetkým v dôsledku arbitrárnosti ním napádaných rozhodnutí, nerešpektovaním ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a iných zákonných ustanovení konajúcimi súdmi, ako aj tým, že v predmetnej veci nerozhodovali nezaujatí sudcovia.

4. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti (s. 59) taktiež uvádza:

„Proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co 626/2014 zo dňa 04. novembra 2015 podal sťažovateľ dovolanie zo dňa 28. decembra 2015. Do podania tejto ústavnej sťažnosti nemá sťažovateľ vedomosť o tom, že by bolo rozhodnuté o jeho dovolaní, a teda či vôbec dovolací súd pripustí dovolanie voči rozhodnutiu napádaného touto ústavnou sťažnosťou.

Predmetnú ústavnú sťažnosť sťažovateľ podáva s týmto vedomím ako aj zároveň s vedomím dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov. V tejto súvislosti sťažovateľ poznamenáva, že ústavnú sťažnosť podáva z dôvodu opatrnosti, aby nedošlo k uplynutiu lehoty na jej podanie pre prípadné neskoršie vyslovenú neprípustnosť podaného dovolania sťažovateľom.“

5. V závere svojej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/626/2014 zo dňa 04. novembra 2015 a rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6C/55/2009 zo dňa 17. februára 2014 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 47 ods. 2 a 3 v súvislosti s čl. 12 ods. 1, 2 a 3 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co 626/2014 zo dňa 04. novembra 2015 a rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6 C 55/2009 zo dňa 17. februára 2014 porušené bolo.

3. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/626/2014 zo dňa 04. novembra 2015 a rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6C/55/2009 zo dňa 17. februára 2014 porušené bolo.

4. Základne právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu vlastníckeho

práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/626/2014 zo dňa 04. novembra 2015 a rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6C/55/2009 zo dňa 17. februára 2014 porušené bolo.

5. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu osobnej cti a dobrej povesti a na ochranu mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/626/2014 zo dňa 04. novembra 2015 a rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6C/55/2009 zo dňa 17. februára 2014 p o r u š e n é bolo.

6. Prikazuje sa obnoviť stav pred porušením uložením povinnosti pozemok oplotiť a zakazuje sa pokračovať v porušovaní základných práv.

7. Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17Co/626/2014 zo dňa 04. novembra 2014 a rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 6C/55/2009 zo dňa 17. februára 2014 sa zrušuje a vec sa Okresnému súdu Považská Bystrica vracia na ďalšie konanie.

8. Krajský súd v Trenčíne je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť sťažovateľovi majetkovú ujmu vo výške 2.314,96,- eur (slovom dvetisíc tristoštrnásť eur a deväťdesiat šesť centov) na účet sťažovateľa SK65 7500 0000 0000 1163 0243.

9. Krajský súd v Trenčíne je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadosťučinenie sťažovateľovi vo výške 96.000,- eur (slovom deväťtisiatšesťtisíc eur) na účet sťažovateľa SK65 7500 0000 0000 1163 0243.

10. Krajský súd v Trenčíne je p o v i n ý uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet sťažovateľa SK65 7500 0000 0000 1163 0243.“

II.

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

9. Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

10. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

11. Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 v súvislosti s čl. 12 ods. 1, 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru rozsudkom okresného súdu sa. zn. 6 C 55/2009 zo 17. februára 2014 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 17 Co 626/2014 zo 4. novembra 2015, pričom podľa sťažovateľa k porušeniu ním označených práv došlo predovšetkým v dôsledku arbitrárnosti ním napádaných rozhodnutí, nerešpektovaním ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a iných zákonných ustanovení konajúcimi súdmi, ako aj tým, že v predmetnej veci nerozhodovali nezaujatí sudcovia.

Sťažovateľ ďalej vo svojej sťažnosti zároveň uvádza, že v predmetnej veci podal aj dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), a to 28. decembra 2015, pričom o tomto dovolaní nebolo zatiaľ rozhodnuté. Napriek podanému dovolaniu sťažovateľ zároveň využil možnosť domáhať sa ochrany svojich práv i na ústavnom súde. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, že ústavnú sťažnosť *„podáva z dôvodu opatrnosti, aby nedošlo k uplynutiu lehoty na jej podanie pre prípadné neskoršie vyslovenú neprípustnosť podaného dovolania sťažovateľom“*.

12. Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom v rámci tohto preskúmania zistil, že sťažnosť sťažovateľa je potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu. Uvedené ústavný súd odôvodňuje takto:

13. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

14. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

15. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou

podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* – inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Uplatnenie princípu subsidiarity tak vylučuje duplicitu v rozhodovaní pri poskytovaní ochrany základným právam alebo slobodám.

16. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

17. Podstatou námietok sťažovateľa je právne posúdenie rozsudku okresného súdu sp. zn. 6 C 55/2009 zo 17. februára 2014 a rozsudku krajského súdu sp. zn. 17 Co 626/2014 zo 4. novembra 2015 z hľadiska rešpektovania práv označených sťažovateľom, v dôsledku namietaného porušenia ktorých sa domáha v konaní pred ústavným súdom a zároveň aj podaním dovolania najvyššiemu súdu zrušenia namietaných rozhodnutí a vrátenia veci na ďalšie konanie.

18. V danom prípade sťažovateľ akceptoval subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd tým, že podal vo svojej právnej veci dovolanie ešte predtým, ako doručil ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav „dvojkoľajnosti konania“, keď by o tej istej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu v danej veci predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom

prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, za predčasné. Ústavný súd môže prijať sťažnosť na ďalšie konanie a meritórne o nej rozhodnúť až vtedy, ak príslušné orgány verejnej moci už nemajú možnosť namietaný stav zásahu do základných práv alebo slobôd napraviť.

19. Sťažovateľ je povinný pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpať všetky opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných právnych predpisov. Iba za predpokladu, že sťažovateľ využil všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej ochrany svojho základného práva alebo slobody a nebol pri ich uplatnení úspešný, môže predložiť sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pre namietané porušenie svojho základného práva alebo slobody ústavnému súdu. Sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí. Pritom podľa judikatúry ústavného súdu vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená jeho samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom verejnej moci.

20. Vychádzajúc z už uvedeného, možno zhrnúť, že

a) pokiaľ ide o namietané porušenie označených práv sťažovateľa okresným súdom, ústavný súd vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie okresného súdu, keďže proti nemu bol prípustný opravný prostriedok (odvolanie), ktorý sťažovateľ aj využil,

b) pokiaľ ide o namietané porušenie označených práv sťažovateľa krajským súdom, ústavný súd vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy nemá

právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie krajského súdu, keďže sťažovateľ proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podal mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie), pričom v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy má ústavný súd právomoc prerokovať takúto sťažnosť až po rozhodnutí najvyššieho súdu o dovolaní.

21. V nadväznosti na požiadavku vyčerpania všetkých právnych prostriedkov (opravných prostriedkov) v systéme všeobecného súdnictva ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/0412, alebo rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Argumentácia sťažovateľa o podaní sťažnosti pred rozhodnutím najvyššieho súdu o dovolaní, „*aby nedošlo k uplynutiu lehoty na jej podanie pre prípadné neskoršie vyslovenú neprípustnosť podaného dovolania sťažovateľom*“, nie je preto odôvodnená a opodstatnená.

22. Z uvedených dôvodov sa ústavný súd podanou sťažnosťou sťažovateľa meritórne nezaoberal, ale ju v rámci predbežného prerokovania odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

23. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že s ohľadom na ústavnú požiadavku materiálnej ochrany práv sťažovateľa sťažnosť preskúmal aj napriek skutočnosti, že tu bol dôvod na odmietnutie sťažnosti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde – k sťažnosti nebolo pripojené splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľa advokátom, sťažovateľ k sťažnosti len pripojil fotokópiu žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, ktorú podal Centru právnej pomoci.

Ústavný súd sťažovateľa nevyzýval, aby oznámil, či mu bol Centrom právnej pomoci ustanovený advokát, keďže otázka právneho zastúpenia sťažovateľa advokátom nemá

žiaden vplyv na záver ústavného súdu, že sťažnosť je potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

Inak povedané, to, či sťažovateľovi bol Centrom právnej pomoci ustanovený advokát, nič nemení na skutočnosti, že vo svojej právnej veci sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav „dvojkolajnosti konania“, čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné.

24. Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok, o ďalších nárokoch sťažovateľa nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. apríla 2016